Lietas Nr.C28425314
Lietas arhīva Nr.C-0055-17/13

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2017.gada 30.martā

Zemgales apgabaltiesa:
tiesnese referente A.Misiuna
tiesneši M.Terjuhana, A.Sniedzītis
ar tiesas sēžu sekretāri E.Ahmedčiku

piedaloties lietas izskatīšanā atbildētājas pārstāvei zvērinātas advokātes palīdzei Daigai Nāckalnei

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA "CĒDERE" prasībā pret SIA "NDP GROUP" par atprasījumu jebkāda pamata trūkuma dēļ sakarā ar maksātnespējīgās SIA "TV STUDIO AG" apelācijas sūdzību par Aizkraukles rajona tiesas 2015.gada 20.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

Maksātnespējīgās SIA "TV STUDIO AG" administratore Elīna Dupate cēla Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā prasību pret SIA "NDP Group" par atprasījumu jebkāda pamata trūkumu dēļ, kur lūdza tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai naudas līdzekļus 100290,12 *euro*, likumiskos procentus 30394,82 *euro*, noteikt prasītājas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos procentus 8,15% gadā līdz sprieduma izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 24.jūlija spriedumu pasludināts SIA "TV STUDIO AG" maksātnespējas process, par SIA "TV STUDIO AG" maksātnespējas procesa administratori iecelta sertificēta administratore Elīna Dupate.

Norādīts, ka, iepazīstoties ar SIA "TV STUDIO AG" dokumentiem, administratore konstatēja, ka saskaņā ar Valsts ieņēmuma dienesta nodokļu kontroles pārvaldes juridisko personu auditu starp prasītāju un atbildētāju ir noslēgti fiktīvi līgumi: 2011.gada 12.augustā līgums Nr.12081/8, 2011.gada 23.septembrī līgums Nr.2309/9 un 2011.gada 25.novembrī līgums Nr.25/1 par video tehnikas īri un datorgrafikas pakalpojumiem, par kuriem atbildētāja izrakstījusi rēķinus Nr.NDPnr12081, Nr.NDPnr23092011 un rēķinu Nr.25/1. Administratore norāda, ka no Valsts ieņēmuma dienesta 2013.gada 21.jūlija audita ir secināms, ka noslēgtie līgumi starp prasītāju un atbildētāju ir noformēti tā, lai trešā persona nevar gūt patiesu priekšstatu par darījuma norisi, un dokumenti noformēti tā, lai gūtu fiskālās priekšrocības atskaitāmā nodokļa veidā. Administratore ir konstatējusi, ka bez jebkāda tiesiska pamata no prasītājas norēķinu konta atbildētājai ir pārskaitīti naudas līdzekļi 70484,30 Ls jeb 100290,12 *euro*.

Administratore atsaucas uz Civillikuma 2369., 2389., 2390.pantu, norādot, ka prasītājai ir atprasījuma tiesība pret atbildētājas saņemto naudas līdzekļu apmēru atbilstoši Civillikuma 2376. un 2378.panta noteikumiem.

Civilprocesa likuma 32.^{1} pantā paredzētajā kārtībā civillieta nodota izskatīšanai Aizkraukles rajona tiesā.

Rakstveida paskaidrojumus par celto prasību atbildētāja tiesā nav iesniegusi.

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2015.gada 20.maija aizmugurisku spriedumu prasītājas prasība noraidīta.

Tiesa norādīja, ka tiesas uzdevums ir apstākļus, kas veido prasības pamatu, t.i., juridiskus faktus saistīt ar tiesību normu hipotēzi par strīda pušu materiāltiesiskās attiecības esamību, grozīšanos vai izbeigšanos.

No lietā esošiem maksājuma uzdevumiem, tiesa konstatēja, ka SIA "AGD GRUPA" (tagadējais nosaukums – SIA "TV STUDIO AG") 2011.gada 22.augustā pārskaitīja SIA "NDP Group" 7100 Ls, 2011.gada 2.septembrī – 6900 Ls, 2011.gada 26.septembrī – 7300 Ls, 2011.gada 10.oktobrī – 6900 Ls, 2011.gada 20.oktobrī – 8400 Ls, 2011.gada 28.oktobrī – 8795 Ls, 2011.gada 9.novembrī – 8740 Ls, 2011.gada 15.novembrī – 7950 Ls, 2011.gada 22.novembrī – 8399,30 Ls.

Tiesa konstatēja, ka minētie maksājumi veikti saskaņā ar 2011.gada 12.augusta rēķinu Nr.NDPnr12081, 2011.gada 23.septembra rēķinu Nr.NDPnr23092011 un 2011.gada 25.oktobra rēķinu Nr.25/1.

Prasītāja prasības pieteikumā ir norādījusi, ka saskaņā ar Valsts ieņēmuma dienesta nodokļu kontroles pārvaldes juridisko personu auditu starp prasītāju un atbildētāju ir noslēgti fiktīvi līgumi.

Tiesa konstatēja, ka audita pārskatā Nr.23.9/729 secināts, ka SIA "TV STUDIO AG" rēķinā uzrādīto pakalpojumu nav saņēmusi no SIA "NDP GROUP". Auditā norādīts, ka kļūdu un neprecizitāšu kopums ļauj secināt, ka darījumu dokumenti noformēti tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona nevarētu gūt priekšstatu par darījumu norisi, līdz ar to dokumenti noformēti ļaunprātīgos nolūkos ar mērķi gūt fiskālas priekšrocības atskaitāmā nodokļa veidā.

Tiesa norādīja, ka MSIA "TV STUDIO AG" administratore pamatojusi prasību ar Civillikuma 1415., 1438., 1439., 2369., 2378., 2389., 2390.pantu, norādot, ka atbildētāja no prasītājas bez jebkāda tiesiska pamata ir saņēmusi naudas līdzekļus 100290,12 *euro*.

Pirmās instances tiesa norādīja, ka prasītājam jāpierāda atprasāmā priekšmeta sākotnēja atrašanās viņa mantā un tas, ka šis priekšmets atrodas atbildētāja mantā bez tiesiska pamata.

Tiesa atzina, ka lietā nav iegūti pietiekoši pierādījumi tam, ka atbildētāja ir iedzīvojusies no prasītājas mantas bez tiesiska pamata.

Pirmās instances tiesa norādīja, ka administratore nav cēlusi tiesā prasību par parādnieka noslēgto darījumu ar trešajām personām atzīšanu par spēkā neesošiem, kaut gan Maksātnespējas likuma 67.panta pirmās daļas 3.punkts paredz šādas tiesības. Līdz ar to MSIA "TV STUDIO AG" darījumi

ar SIA "NDP GROUP" nav atzīti par spēkā neesošiem.

Tiesas ieskatā kļūdaina ir prasības pamatošana ar Civillikuma 2389.pantu, jo šī norma attiecas uz atprasījumu jebkāda pamata trūkuma dēļ, kas iekļauta Civillikuma 19.nodaļas V apakšnodaļā – Prasījumi no netaisnas iedzīvošanās. Tiesa norādīja, ka Civillikuma 2389.panta atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ, ir piemērojams gadījumos, kad pārskaitītie naudas līdzekļi atbildētāja mantā ir nonākuši bez jebkāda tiesiska pamata, t.i., izpildījums bijis tiesiski nepamatots.

Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka ir jāpārbauda vai maksājumi veikti uz tiesiska darījuma pamata vai nē un vai maksājums samaksāts ieinteresētai personai attiecībā pret parādnieku. Saskaņā ar Civillikuma 1404.pantu katrā tiesiskā darījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma. Tiesa konstatēja, ka lietas materiāliem līgumi starp SIA "TV STUDIO AG" un SIA "NDP GROUP" par pakalpojumu sniegšanu nav pievienoti.

Tiesa konstatēja, ka SIA "TV STUDIO AG" un SIA "NDP GROUP" starpā ir pastāvējušas civil tiesiskas attiecības, uz kuru pamata SIA "NDP GROUP" par veiktajiem darbiem 2011.gadā izrakstījusi rēķinus par kopējo summu 100290,12 *euro* (70484,30 Ls), savukārt SIA "TV STUDIO AG" šos rēķinus apmaksājusi ar lietā pievienotiem maksājumu uzdevumiem.

Tiesa norādīja, ka no audita secinājumiem vien, ka, iespējams, rēķinos uzrādītos pakalpojumus SIA "NDP GROUP" nav saņēmusi, kā arī tas, ka darījumi noformēti tā, lai trešā persona nevar gūt patiesu priekšstatu par darījumu būtību un nevar izsekot patieso pakalpojumu veicēju un izsekot pakalpojumu norisei, kā arī no prasības pieteikumā norādītā, ka darījumi bijuši fiktīvi, augstāk minētie darījumi nevar tikt atzīti par spēkā neesošiem, kamēr nav celta šāda veida prasība tiesā un nav spēkā stājies tiesas spriedums.

Tiesa atzina, ka, neceļot prasību par darījumu atzīšanu par spēkā neesošiem, nav tiesiska pamata izvirzīt jautājumu par naudas piedziņu-atprasījumu jebkāda pamata trūkuma dēļ, norādot vienīgi uz noslēgto līgumu iespējamo prettiesiskumu.

Šādos apstākļos tiesa atzina, ka prasītāja nav pierādījusi to, ka samaksātie naudas līdzekļi 100290,12 *euro* iemaksāti atbildētājas kontā bez tiesiska pamata, tādejādi arī nav pamats piedzīt šos naudas līdzekļus no atbildētājas, un celtā prasība par nepamatoti saņemtās naudas summas un likumisko procentu piedziņu ir noraidāma.

Prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību par Aizkraukles rajona tiesas 2015.gada 20.maija aizmugurisku spriedumu.
Sūdzībā norādīts, ka prasītāja pārsūdz tiesas spriedumu pilnā apmērā kā nepareizu šādu apstākļu dēļ. Naudas līdzekļu atprasījuma pamatā ir fakts, ka darījums ir ne tikai spēkā neesošs, bet arī fakts, ka tas nav ticis izpildīts no atbildētājas puses, jo samaksa veikta tikai izskata pēc, lai maldinātu trešās personas, šajā gadījumā valsti. Secīgi, atbildētāja saņēmusi samaksu bez jebkāda pamata un darījuma atzīšana par spēkā neesošu nav izšķirošais apstāklis atbildētājas pienākumam atmaksāt bez jebkāda pamata saņemtos naudas līdzekļus atbilstoši Civillikuma 2389.pantam, jo atbildētājai mantā bez jebkāda pamata (nav saņemts pretizpildījums) ir priekšmets (naudas līdzekļi) no prasītājas mantas.
Senāts secinājis, ka pēc lietas dalībnieka ierunas, neceļot atsevišķu prasību, tiesa var vērtēt darījuma tiesiskumu, ja ierunā lietas dalībnieks pamatojis attiecīgā darījuma spēkā neesamību (nederīgumu) uz likuma pamata (*sal. Senāta 27.10.2010. spriedums lietā SKC-211*).
Darījums ir fiktīvs, jo faktiski nav izpildīts (pakalpojumi nav sniegti). Saskaņā ar vispārēju tiesību principu *"negativae non probantus"* negatīvu faktu nav nepieciešams pierādīt, tomēr to apliecina lietā iesniegtie pierādījumi. Atbildētāja varētu atspēkot prasību tikai pierādot pretējo, proti, pierādot, ka līgums ir izpildīts un šie pakalpojumi tomēr ir sniegti.
Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.
Atbildētāja lietā nav ne sniegusi paskaidrojumus, ne arī iebildusi par prasītājas prasību, pierādot, ka naudas līdzekļi būtu saņemti pamatoti. Turklāt atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajai daļai prasības pieteikumā norādītie fakti atzīstami par tādiem, kas nav jāpierāda.
Saskaņā ar Civillikuma 2378.pantu, 1759.panta 2.punktu un 1765.pantu atbildētājai ir pienākums atdot naudas līdzekļus, kas saņemti bez jebkāda tiesiska pamata 100290,12 *euro*, kā arī likumisko procentus.

Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 16.decembra lēmumu izbeigta tiesvedība lietā.

Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 23.marta lēmumu atcelts Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 16.decembra lēmums un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Lēmumā norādīts, ka skatot jautājumu atkārtoti, vispirms Civilprocesa likuma 77.panta kārtībā izlemjams SIA "CĒDERE" pieteikums par procesuālo tiesību pārņemšanu.

Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.oktobra lēmumu prasītāja maksātnespējīgā SIA "TV STUDIO AG" aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju SIA "CĒDERE".

Lietas izskatīšanas gaitā prasītāja vairākkārt precizēja prasījumu, palielinot piedzenamo likumisko procentu apmēru.
2017.gada 6.martā Zemgales apgabaltiesā saņemts pieteikuma precizējums, kurā lūgts piedzīt no atbildētājas prasītājas labā naudas līdzekļus 100290,12 *euro*, likumiskos procentus 46647,10 *euro*, kopā 146937,22 *euro,* noteikt SIA "CĒDERE" tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos procentus.

Tiesas sēdē atbildētājas likvidējamās SIA "NDP GROUP" pārstāve zvērinātas advokātes palīdze Daiga Nāckalne prasību un apelācijas sūdzību atzina pilnā apmērā. Pārstāve paskaidroja, ka atbildētājas likvidators /pers. K/ likvidācijas procesā jau ir atzinis prasītājas prasījumu. Likvidators iepazinies ar kreditora prasījumu, tiesu nolēmumiem līdzīgās lietās, atzina, ka prasība ir vērtējama kā pamatota un apmierināma. Ir konstatēts, ka atbildētājas norēķinu kontos naudas līdzekļi no SIA "TV STUDIO AG" ir saņemti, naudas līdzekļi izņemti skaidrā naudā bankomātos. Ir lūgts uzsāk kriminālprocesu, notiek resoriskā pārbaude. Tāpat ir konstatēts, ka atbildētājai nebija darbinieku, kas spētu nodrošināt pakalpojumu sniegšanu citiem uzņēmumiem. Dokumenti, kas apliecinātu darījumu esamību starp SIA "TV STUDIO AG" un SIA "NDP GROUP" netika atrasti un iesniegti. Visi lietas apstākļi liecina par to, ka naudas līdzekļu maksājumi atbildētājai veikti bez jebkāda tiesiska pamata un maksājumu veicējam ir tiesības tos atprasīt.
Prasītājas SIA "CĒDERE" pārstāvis tiesas sēdē neieradās, no prasītājas pārstāvja tiesā saņemts rakstveida iesniegums ar lūgumu lietu izskatīt bez pārstāvja klātbūtnes, prasību pilnībā apmierināt.
Tā kā prasītājai likumā noteiktā kārtībā paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu, tiesa nolēma lietu izskatīt bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausījusies atbildētājas pilnvarotās pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi rakstveida pierādījumus lietā, Zemgales apgabaltiesa

atzīst, ka prasītājas prasība ir apmierināma.

Civilprocesa likuma 193.panta piektā daļa noteic, ka, ja atbildētājs pilnībā atzinis prasību, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījusies.

Saskaņā ar Civillikuma 1415.pantā noteikto neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu, nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tāds darījums nav spēkā.

Civillikuma 2389.pants noteic, ka, ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt. Attiecībā uz šādu atprasījumu nav nekādas nozīmes, vai tāda priekšmeta iegūšanai nav bijis pamata no paša sākuma, jeb vai pamats, kas agrāk ir bijis, vēlāk atkritis.

Civillikuma 2390.pants noteic, ka par atprasījuma priekšmetu ir spēkā 2376.-2380.panta noteikumi.

Saskaņā ar Civillikuma 2378.pantā noteikto, ja dotas atvietojamas lietas, tad jāatdod tās pašas šķiras un tāda paša labuma lietas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība par naudas līdzekļu 100290,12 *euro* atprasījumu ir apmierināma saskaņā ar Civillikuma 2389.panta noteikumiem.

Civillikuma 1753.pantā noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Atbilstoši Civillikuma 1759.pantam atbildētājas pienākums ir maksāt procentus uz likuma pamata.

Likumisko procentu apmēru nosaka Civillikuma 1765.panta noteikumi.

Prasītāja pieteikumam ir pievienojusi likumisko procentu aprēķinu, no kura redzams, ka likumiskie procenti aprēķināti par laika periodu līdz 2017.gada 16.martam. Atbildētāja pret prasītājas veikto aprēķinu neiebilda. Līdz ar to arī tiesai nav pamata to apšaubīt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu nosakāmas prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos procentus no piespriestās, bet nesamaksātās pamatprasījuma summas 100290,12 *euro*.

Tā kā prasītāja, iesniedzot tiesā prasību un apelācijas sūdzību, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos bija atbrīvota saskaņā ar likumu, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētājas par labu valstij piedzenama iepriekš nesamaksātā valsts nodevas summa 5971,95 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,12 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, tiesas kolēģija

nosprieda

SIA "CĒDERE" prasību pret SIA "NDP GROUP" apmierināt.

Piedzīt no SIA "NDP GROUP", Reģ.Nr.40103397037, par labu SIA "CĒDERE", Reģ.Nr.40103890033, pamatprasījuma summu 100290,12 *euro*, likumiskos procentus 46647,10 *euro*, kopā 146937,22 *euro*.

Noteikt SIA "CĒDERE" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos procentus no piespriestā, bet nesamaksātā pamatprasījuma summas 100290,12 *euro*.

Piedzīt no SIA "NDP GROUP", Reģ.Nr.40103397037, par labu valstij valsts nodevu 5971,95 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,12 *euro*.

Noteikt SIA "NDP GROUP" sprieduma labprātīgas izpildes termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Maksājuma apliecinošs dokuments, kas apstiprina tiesas izdevumu samaksu valsts labā, minētajā termiņā iesniedzams Zemgales apgabaltiesas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Zemgales apgabaltiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums – 2017.gada 13.aprīlis.

Tiesnese referente	A.Misiuna
Tiesnese	M.Terjuhana
Tiesnesis	A.Sniedzītis